

Judikatūras krājums

GENERĀLADVOKĀTA MANUELA KAMPOSA SANČESA-BORDONAS [MANUEL CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA]
SECINĀJUMI,
sniegti 2019. gada 8. maijā¹

Lieta C-267/18

Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA
pret
Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA

(*Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu)

Prejudiciālais jautājums – Direktīva 2014/24/ES – Publiskais iepirkums – Fakultatīvi izslēgšanas iemesli – Ekonomikas dalībnieka izslēgšana no dalības iepirkuma procedūrā tādēļ, ka kāds agrāks līgums ir ticis izbeigts, pamatojoties uz apakšuzņēmuma līguma noslēgšanu bez līgumslēdzējas iestādes informēšanas – Būtisku vai pastāvīgu trūkumu jēdziens – Informācijas neatklāšana par agrāka līguma izbeigšanu – Informēšana par apakšuzņēmēju dalību līguma izpildē – Mērķi un nolūki – Pārkāpuma, ko veido informācijas neatklāšana, smagums

1. Direktīva 2014/24/ES² atļauj izslēgt no publiskā iepirkuma procedūras pretendentu, kas ir pieļāvis “būtiskus vai pastāvīgus trūkumus saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi saskaņā ar iepriekšēju [agrāku] [...] līgumu [...], kas noveda pie šāda iepriekšēja [agrāka] līguma priekšlaicīgas izbeigšanas” (57. panta 4. punkta g) apakšpunkts).

2. Rumānijas tiesa uzdod Tiesai jautājumu, šauboties par to, vai šī tiesību norma ir piemērojama, ja “iepriekšēja [agrāka] līguma priekšlaicīgu izbeigšanu” bija izraisījis tas, ka izraudzītais pretendents bija noslēdzis apakšuzņēmuma līgumu par būvdarbu daļu, neinformējot par to iestādi. Papildus šim apstāklim jaunajā iepirkuma procedūrā attiecīgais ekonomikas dalībnieks arī nepaziņoja (otrajai) līgumslēdzējai iestādei par iepriekšējā [agrākā] līguma priekšlaicīgu izbeigšanu.

I. Atbilstošās tiesību normas

A. Savienības tiesības – Direktīva 2014/24

3. Saskaņā ar šīs direktīvas 101. apsvērumu:

“Līgumslēdzējām iestādēm vajadzētu dot arī iespēju izslēgt ekonomikas dalībniekus, kas izrādījušies neuzticami, piemēram, tādēļ, ka pārkāpuši vides vai sociālos pienākumus, tostarp noteikumus par piekļuvi personām ar invaliditāti, vai izdarījuši citus smagus pārkāpumus saistībā ar profesionālo darbību, piemēram, konkurences noteikumu vai intelektuālā īpašuma tiesību pārkāpumus. Būtu

¹ Oriģinālvaloda – spāņu.

² Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK (OV 2014, L 94, 65. lpp.).

jāpaskaidro, ka smagi pārkāpumi saistībā ar profesionālo darbību var likt šaubīties par ekonomikas dalībnieka godīgumu un tādējādi var būt par pamatu tam, ka ekonomikas dalībnieks nav atbilstīgs, lai tam piešķirtu tiesības slēgt publisku līgumu, neatkarīgi no tā, vai šim ekonomikas dalībniekam citādā ziņā ir tehniskas un saimnieciskas spējas izpildīt līgumu.

Paturot prātā, ka līgumslēdzēja iestāde būs atbildīga par sekām, kas var būt tās iespējami kļūdainam lēmumam, līgumslēdzējām iestādēm vajadzētu palikt arī brīvai izvēlei uzskatīt, ka ir bijis smags pārkāpums saistībā ar profesionālo darbību, ja, pirms ir pieņemts galīgs un saistošs lēmums par to, ka pastāv obligāts izslēgšanas iemesls, tās var ar jebkādiem pienācīgiem līdzekļiem pierādīt, ka ekonomikas dalībnieks ir pārkāpis savas saistības, tostarp saistības attiecībā uz nodokļu vai sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumiem, ja vien valsts tiesību aktos nav noteikts citādi. Tām vajadzētu būt arī iespējai izslēgt kandidātus vai pretendentes, kas agrāku publisko līgumu izpildē pieļāvuši nozīmīgas nepilnības attiecībā uz būtiskām prasībām, piemēram, piegāžu vai darbu neveikšana, nopietni trūkumi piegādātajā produktā vai sniegtajā pakalpojumā, kuru dēļ tas nav lietojams iecerētajam nolūkam, vai neatbilstīga rīcība, kas liek nopietni apšaubīt ekonomikas dalībnieka uzticamību. Valsts tiesību aktos būtu jāparedz šādas izslēgšanas maksimālais ilgums.

Piemērojot fakultatīvus izslēgšanas iemeslus, līgumslēdzējām iestādēm jo īpaši būtu jāpievērš uzmanība samērīguma principa ievērošanai. Nelielām neatbilstībām tikai izņēmuma gadījumos vajadzētu novest pie ekonomikas dalībnieka izslēgšanas. Savukārt, ja nelielas neatbilstības tiek konstatētas atkārtoti, tas var radīt šaubas par ekonomikas dalībnieka uzticamību un var būt par pamatu tā izslēgšanai.”

4. Direktīvas 57. pantā (“Izslēgšanas iemesli”) ir noteikts:

[..]

4. Līgumslēdzējas iestādes no dalības iepirkuma procedūrā var izslēgt vai dalībvalstis var tām prasīt izslēgt ikvienu ekonomikas dalībnieku, kas nonācis jebkurā no šādām situācijām:

[..]

c) ja līgumslēdzēja iestāde ar atbilstošiem līdzekļiem var pierādīt, ka ekonomikas dalībnieks ir vainīgs kādā ar profesionālo darbību saistītā smagā pārkāpumā, kas liek apšaubīt šā ekonomikas dalībnieka godprātību;

[..]

g) ja ekonomikas dalībnieks ir pieļāvis būtiskus vai pastāvīgus trūkumus saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi saskaņā ar iepriekšēju [agrāku] publisku līgumu, iepriekšēju [agrāku] līgumu ar līgumslēdzēju vai iepriekšēju [agrāku] koncesiju līgumu, kas noveda pie šāda iepriekšēja [agrāka] līguma priekšlaicīgas izbeigšanas, zaudējumu atlīdzināšanas vai citām līdzīgām sankcijām;

h) ja ekonomikas dalībnieks bijis vainīgs tādas informācijas nopietnā sagrozišanā, kas jāsniedz, lai pārbaudītu, vai nepastāv izslēgšanas iemesli un ir izpildīti atlases kritēriji, nav atklājis šādu informāciju vai nespēj iesniegt apliecinājošus dokumentus, kas vajadzīgi saskaņā ar 59. pantu;

[..]

5. Līgumslēdzējas iestādes jebkurā procedūras brīdī izslēdz ekonomikas dalībnieku, ja izrādās, ka šis ekonomikas dalībnieks sakarā ar darbībām vai bezdarbību pirms procedūras vai tās laikā ir nonācis kādā no 1. un 2. punktā minētajām situācijām.

Līgumslēdzējas iestādes jebkurā procedūras brīdī var izslēgt vai dalībvalstis var tām prasīt izslēgt ekonomikas dalībnieku, ja izrādās, ka šis ekonomikas dalībnieks sakarā ar darbībām vai bezdarbību pirms procedūras vai tās laikā ir nonācis kādā no 4. punktā minētajām situācijām.

6. Ikviens ekonomikas dalībnieks, kas nonācis kādā no 1. un 4. punktā minētajām situācijām, var iesniegt pierādījumus, ka šā ekonomikas dalībnieka veiktie pasākumi ir pietiekami, lai pierādītu savu uzticamību, neraugoties uz to, ka pastāv atbilstīgs izslēgšanas iemesls. Ja šādus pierādījumus uzskata par pietiekamiem, attiecīgo ekonomikas dalībnieku neizslēdz no iepirkuma procedūras.

Šajā nolūkā ekonomikas dalībnieks pierāda, ka viņš ir samaksājis vai apņēmis samaksāt kompensāciju attiecībā uz jebkādu kaitējumu, ko radījis noziedzīgais nodarījums vai pārkāpums, ir pilnībā izskaidrojis attiecīgos faktus un apstākļus, aktīvi sadarbojoties ar izmeklēšanas iestādēm, un ir veicis konkrētus un atbilstīgus tehniskus, organizatoriskus un ar personālu saistītus pasākumus, lai novērstu jaunus noziedzīgos nodarījumus vai pārkāpumus.

Ekonomikas dalībnieku veiktie pasākumi tiek izvērtēti, ņemot vērā noziedzīgā nodarījuma vai pārkāpuma smagumu un konkrētos apstākļus. Ja tiek uzskatīts, ka šie pasākumi ir nepietiekami, ekonomikas dalībnieks saņem paziņojumu par minētā lēmuma iemesliem.

[..]”

5. Direktīvas 71. pantā (“Apakšuzņēmēji”) ir paredzēts:

“[..]

2. Līgumslēdzējas iestādes iepirkuma procedūras dokumentos var lūgt vai dalībvalstis tām var prasīt lūgt, lai pretendents savā piedāvājumā norādītu to, par kādu līguma daļu tas ir paredzējis slēgt apakšuzņēmuma līgumus ar trešām personām, un visus ierosinātos apakšuzņēmējus.

[..]

5. Būvdarbu līgumu gadījumā un attiecībā uz pakalpojumiem, kas tiks sniegti objektā, kas atrodas līgumslēdzējas iestādes tiešā uzraudzībā, pēc līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas un ne vēlāk kā sākot līguma izpildi, līgumslēdzēja iestāde prasa, lai galvenais darbuuzņēmējs tai paziņotu savu šādos būvdarbos vai pakalpojumos iesaistīto apakšuzņēmēju vārdu un uzvārdu vai nosaukumu, kontaktinformāciju un likumīgos pārstāvjus, ciktāl šāda informācija tobrīd ir zināma. Līgumslēdzēja iestāde prasa, lai līguma izpildes gaitā galvenais darbuuzņēmējs tai paziņotu par jebkādam izmaiņām minētajā informācijā, kā arī sniegtu prasīto informāciju par jebkuru jaunu apakšuzņēmēju, kuru tas vēlāk iesaista šādos būvdarbos vai pakalpojumos.

Neatkarīgi no pirmās daļas dalībvalstis var tieši galvenajam darbuuzņēmējam uzlikt pienākumu sniegt prasīto informāciju.

Vajadzības gadījumā šā panta 6. punkta b) apakšpunkta vajadzībām prasītajai informācijai pievieno apakšuzņēmēju pašdeklarācijas, kā noteikts 59. pantā. [..]

6. Lai nepieļautu 18. panta 2. punktā minēto pienākumu nepildīšanu, var veikt atbilstošus pasākumus, piemēram:

[..]

b) līgumslēdzējas iestādes saskaņā ar 59., 60. un 61. pantu var pārbaudīt vai dalībvalstis var prasīt, lai tās pārbaudītu, vai pastāv iemesli apakšuzņēmējus izslēgt saskaņā ar 57. pantu. Šādos gadījumos līgumslēdzēja iestāde prasa, lai ekonomikas dalībnieks aizstātu apakšuzņēmēju, ja pārbaude ir

apliecinājusi, ka pastāv obligāts iemesls tā izslēgšanai. Līgumslēdzēja iestāde ekonomikas dalībniekam var prasīt vai dalībvalsts līgumslēdzējai iestādei var prasīt, lai tā prasītu ekonomikas dalībniekam aizstāt apakšuzņēmēju, ja pārbaude ir apliecinājusi, ka pastāv neobligāts iemesls tā izslēgšanai.

[..]”

B. Valsts tiesības. Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice (Likums Nr. 98/2016 par publisko iepirkumu (turpmāk tekstā – “Likums Nr. 98/2016”))

6. Minētā likuma 167. pants ir izteikts šādā redakcijā:

“(1) Līgumslēdzēja iestāde izslēdz no publiskā iepirkuma līguma vai pamatnolīguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras ikvienu ekonomikas dalībnieku, ja:

[..]

- g) ekonomikas dalībnieks ir būtiski vai atkārtoti pārkāpis tā galvenos pienākumus saskaņā ar kādu agrāku publisku līgumu, nozares iepirkuma līgumu vai koncesijas līgumu un šie pārkāpumi izraisīja šāda agrāka līguma priekšlaicīgu izbeigšanu, zaudējumu atlīdzināšanu vai citas līdzīgas sankcijas;
- h) ekonomikas dalībnieks ir bijis vainīgs tādas informācijas nopietnā sagrozīšanā, ko līgumslēdzēja iestāde pieprasījusi, lai pārbaudītu, vai nepastāv izslēgšanas iemesli un vai ir izpildīti atlases kritēriji, nav atklājis šādu informāciju vai nespēj iesniegt prasītos apliecinājošus dokumentus.

[..]

(8) 1. punkta g) apakšpunkta izpratnē par līgumā paredzētā pienākuma būtisku pārkāpumu ir uzskatāma, piemēram, līguma neizpilde, tāda preču piegāde, pakalpojumu sniegšana vai darbu izpilde, kurā ir pieļautas būtiskas neatbilstības, kas to padara par nepiemērotu līgumā paredzētajam izmantojumam.”

7. Šī likuma 171. pantā ir noteikts:

“(1) Katrs ekonomikas dalībnieks, kas ir kādā no 164. un 167. pantā minētajām situācijām, kuras izraisa izslēgšanu no iepirkuma procedūras, var iesniegt pierādījumus, ka tā veiktie pasākumi ir pietiekami, lai pierādītu tā uzticamību, lai gan pastāv izslēgšanas iemesli.

(2) Ja līgumslēdzēja iestāde atzīst, ka pierādījumi, kurus ekonomikas dalībnieks iesniedzis saskaņā ar šī panta 1. punktu, ir pietiekami, lai faktiski pierādītu tā uzticamību, tā attiecīgo ekonomikas dalībnieku neizslēdz no iepirkuma procedūras.

(3) Šī panta 1. punktā minētie pierādījumi, kurus ekonomikas dalībnieks, kas ir nokļuvis jebkurā no 164. un 167. pantā minētajām situācijām, var iesniegt līgumslēdzējai iestādei, var būt pierādījumi par to, ka tas ir samaksājis vai apņēmis samaksāt kompensāciju attiecībā uz iespējamo kaitējumu, ko radījis noziedzīgais nodarījums vai cits pārkāpums, ir pilnībā izskaidrojis attiecīgā noziedzīgā nodarījuma vai pārkāpuma faktus un apstākļus, aktīvi sadarbojoties ar izmeklēšanas iestādēm, un ir veicis konkrētus un atbilstīgus tehniskus, organizatoriskus un ar personālu saistītus pasākumus, kā, piemēram, saikņu saraušana ar personām vai organizācijām, kas ir iesaistītas pārkāpjošā rīcībā,

personāla reorganizācijas pasākumi, ziņojumu sniegšanas un kontroles sistēmu ieviešana, iekšējā audita struktūras izveide, lai uzraudzītu tiesību normu un citu noteikumu ievērošanu, vai iekšējo atbildības un kompensācijas noteikumu pieņemšana, lai novērstu jaunus noziedzīgus nodarījumus vai citus pārkāpumus.

[..]”

II. Lietas fakti un prejudiciālie jautājumi

8. 2010. gada 3. oktobrī Rimnikuvilčas [*Râmnicu Vâlcea*] pašvaldība (Rumānija) piešķīra *Delta Antrepriză de Construcții și Montaj 93 SA* (turpmāk tekstā – “*Delta*”) un divām citām sabiedrībām, ar ko kopā tā veidoja uzņēmumu pagaidu apvienību (turpmāk tekstā – “UPA1”), būvdarbu līguma par atpūtas kompleksa atjaunošanu un modernizāciju slēgšanas tiesības.

9. 2017. gada 7. jūnijā minētā pašvaldība nolēma izbeigt līgumu, atsaucoties uz to, ka UPA1 bija to pārkāpusi, noslēdzot apakšuzņēmuma līgumu par būtiskām būvdarbu daļām bez pašvaldības iepriekšējas atļaujas, lai arī iepirkuma procedūras dokumentos bija ietverta klauzula, ka neviens apakšuzņēmējs nevar piedalīties līguma izpildē bez līgumslēdzējas iestādes piekrišanas³.

10. Paziņojums par līguma priekšlaicīgu izbeigšanu tādu iemeslu dēļ, kas piedēvējami UPA1, 2017. gada 25. jūlijā tika iekļauts tiešsaistes platformā *Sistemul Electronic de Achiziții Publice* (Publisko iepirkumu elektroniskā sistēma, turpmāk tekstā – “elektroniskā sistēma”).

11. 2017. gada 27. jūlijā *Compania Națională de Administrare a Infrastructurii Rutiere SA* (Ceļu infrastruktūras pārvaldes valsts sabiedrība, turpmāk tekstā – “*CNAIR*”) uzsāka būvdarbu publiskā iepirkuma procedūru “Proiectare și execuție lārgire la 4 benzi DN 7 Bâldana-Titu km 30 + 950 – 52 + 350” (“DN 7 Bildana–Titu valsts nozīmes ceļa paplašināšanas līdz 4 joslām 30 + 950 – 52 + 350 km projektēšana un izpilde”) ar aplēsto vērtību 210 627 629 RON (46 806 139,78 EUR) uz 84 mēnešu laikposmu.

12. *Delta* kopā ar divām citām sabiedrībām izveidoja jaunu uzņēmumu pagaidu apvienību (“UPA2”) un pieteicās kā pretendente šajā procedūrā. Savā pieteikumā tā apliecināja, ka uz to neattiecas neviens izslēgšanas iemesls.

13. *CNAIR* izvērtēšanas komiteja, veicot pārbaudi elektroniskajā sistēmā, konstatēja Rimnikuvilčas pašvaldības izdotu izmeklēšanas aktu, kurā bija norādīta līguma izbeigšana starp UPA1 un šo pašvaldību.

14. 2017. gada 18. decembrī pēc *Delta* un Rimnikuvilčas pašvaldības uzklaušīšanas *CNAIR* izvērtēšanas komiteja izslēdza UPA2 no valsts nozīmes ceļa paplašināšanas līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūras. Pamatojumam tā minēja, ka agrāka līguma priekšlaicīga izbeigšana un šī apstākļa nepaziņošana otrajā procedūrā bija izslēgšanas iemesli, kas ir paredzēti Likuma Nr. 98/2016 167. panta 1. punkta g) un h) apakšpunktā.

15. UPA2 lūdza līgumslēdzējai iestādei atcelt lēmumu par izslēgšanu un no jauna izvērtēt tās piedāvājumu. Tā kā *CNAIR* nesniedza atbildi, UPA2 iesniedza pieteikumu Strīdu izšķiršanas valsts padomē (turpmāk tekstā – “SIVP”).

3 Šajā pašā lēmumā tika aprēķināti nodarītie zaudējumi 2 345 299,70 leju (RON) (521 000 EUR) apmērā.

16. 2018. gada 2. februārī SIVP noraidīja pieteikumu, atzīstot, ka:

- tās kompetencē ir pārbaudīt lēmuma par piedāvājuma izslēgšanu likumību un pārbaudīt, vai tas ietilpst likumā paredzētā izslēgšanas gadījumā, bet tās kompetencē nav analizēt izmeklēšanas akta likumību;
- uz šo aktu attiecas likumības prezumpcija un tādēļ ir konstatējams, ka agrākā publiskā iepirkuma līgumā paredzēto pienākumu neizpilde bija būtiska;
- UPA2 bija atsaukusies tikai uz izmeklēšanas akta pretiesiskuma pamatiem, nepievienojot pierādījumus, kas pierādītu tās uzticamību saskaņā ar Likuma Nr. 98/2016 171. pantu.

17. SIVP lēmums 2018. gada 16. februārī tika apstrīdēts iesniedzējtiesā. Savā prasībā prasītāja apgalvoja īsumā šādi: a) ar izmeklēšanas aktu nevarēja pierādīt, ka *Delta* būtu būtiski un atkārtoti pārkāpusi līgumiskos pienākumus, un b) pat tad, ja tas atbilst īstenībai, šajā aktā ietvertās norādes nevar uzskatīt par izslēgšanas iemeslu saistībā ar galveno līgumisko pienākumu būtisku un atkārtotu pārkāpumu⁴.

18. Šajos apstākļos *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) iesniedza Tiesai šādu prejudiciālu jautājumu:

“Vai Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 57. panta 4. punkta g) apakšpunkts var tikt interpretēts tādējādi, ka publiskā iepirkuma līguma uzteikums tādēļ, ka kāda darbu daļa tika nodota apakšuzņēmējiem bez līgumslēdzējas iestādes atļaujas, ir būtisks vai pastāvīgs trūkums saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi saskaņā ar agrāku publisku līgumu, kas izraisa ekonomikas dalībnieka izslēgšanu no dalības publiskā iepirkuma procedūrā?”

III. Tiesvedība Tiesā

19. Rikojums par prejudiciālā jautājuma uzdošanu Tiesas kancelejā tika reģistrēts 2018. gada 17. aprīlī.

20. Rakstveida apsvērumus ir iesniegušas *Delta*, Rumānijas valdība un Eiropas Komisija. 2019. gada 27. februāra tiesas sēdē piedalījās *Delta*, Austrijas valdība un Komisija.

IV. Vērtējums

A. Ievada apsvērumi

21. Iesniedzējtiesas jautājums ir par Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunkta interpretāciju. Tomēr es uzskatu, ka saskaņā ar Tiesas pastāvīgo judikatūru⁵ tās atbildi var paplašināti attiecināt uz citiem šīs direktīvas noteikumiem, kas ir saistīti ar šiem pašiem faktiem, lai sniegtu iesniedzējtiesai elementus, kas atvieglotu tās darbu.

⁴ *Delta* papildus norādīja, ka gan izmeklēšanas akts, gan tajā konstatētie iespējamie pārkāpumi ir apstrīdēti tiesās.

⁵ 2015. gada 22. oktobra sprieduma *Impresa Edilux* un *SICEF* (C-425/14, EU:C:2015:721) 20. punkts: “[...] tas, ka iesniedzējtiesa prejudiciālu jautājumu ir formulējusi, atsaucoties uz dažām Savienības tiesību normām un tikai, neliedz Tiesai sniegt šai tiesai visus interpretācijas elementus, kas tai var būt noderīgi, izspriežot izskatāmo lietu, neatkarīgi no tā, vai šī tiesa savu jautājumu formulējumā uz tiem atsaukusies. Šajā ziņā Tiesai no visas valsts tiesas iesniegtās informācijas un tostarp no lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu pamatojuma ir tiesības izdalīt tos Savienības tiesību elementus, kuriem ir nepieciešama interpretācija, ņemot vērā strīda priekšmetu”.

22. Konkrētāk, izslēgšanas iemesls saistībā ar līguma priekšlaicīgu izbeigšanu noteikti atbilst Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunktam. Bet pašā iesniedzējtiesas nolēmumā⁶ ir minēts, ka līgumslēdzējas iestādes izvērtēšanas komiteja “piemēroja attiecīgajam piedāvājumam arī Likuma Nr. 98/2016 167. panta 1. punkta h) apakšpunkta noteikumus”. Tā kā šī norma ir Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta h) apakšpunktā paredzētā izslēgšanas iemesla atspoguļojums valsts tiesību aktos, Tiesas atbilde būs pilnīgāka, ja tā tiks attiecināta arī uz šī pēdējā izslēgšanas iemesla ietekmi uz attiecīgajiem faktiem⁷.

B. Par Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunktā paredzēto izslēgšanas iemeslu

23. Kā es norādīju secinājumos lietā *Meca*⁸, Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punktā starp tādiem ekonomikas dalībnieku rīcības veidiem, kas var pamatot to izslēgšanu no iepirkuma procedūras, ir minēts gan “ar profesionālo darbību saistīts smags pārkāpums” (c) apakšpunkts), gan “būtiski [...] trūkumi saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi saskaņā ar iepriekšēju [agrāku] publisku līgumu [...], kas noveda pie šāda iepriekšēja [agrāka] līguma priekšlaicīgas izbeigšanas” (g) apakšpunkts).

24. No Direktīvas 2014/24 101. apsvēruma izriet, ka c) apakšpunktā paredzētajiem ar profesionālo darbību saistītajiem pārkāpumiem ir galvenokārt *ārpuslīgumisks* raksturs, proti, tie ir prettiesiska rīcība, kas parasti tiek īstenota ārpus līgumattiecībām. Tas attiecas uz vides un sociālo pienākumu neizpildi, konkurences noteikumu vai intelektuālā un rūpnieciskā īpašuma tiesību pārkāpumu, kā arī uz nodokļu vai sociālā nodrošinājuma saistību neizpildi. Turpretim g) apakšpunktā minētā rīcība parasti ietver *līgumsaistību* neizpildi.

25. Tomēr ir skaidrs, ka daži līgumsaistību neizpildes gadījumi vienlaikus var ietvert arī ar profesionālo darbību saistītus smagus pārkāpumus, proti, pārkāpumus, kuri ir pieļauti agrāka publiska līguma ietvaros un ir pietiekami smagi, lai pamatotu līgumsaistību izbeigšanu.

26. Šādi raugoties, saikne starp abiem apakšpunktiem izpaustos kā saikne starp *lex generalis* (c) apakšpunkta gadījumā) un *lex specialis* (g) apakšpunkta gadījumā), un tas ļautu atsaukties uz vispārējā noteikuma mērķiem un pamatojumu, lai noteiktu principus, kuri jāņem vērā, interpretējot g) apakšpunktā ietverto noteikumu.

27. Abi izslēgšanas iemesli pamatojas uz būtisku elementu izraudzītā pretendenta un līgumslēdzējas iestādes attiecībās, proti, uz pretendenta *uzticamību*, uz kā balstās iestādes uzticība tam. Lai gan Direktīvā 2004/18/EK⁹ nebija skaidras atsauces uz šo elementu, tas ir ticis nostiprināts Tiesas judikatūrā¹⁰.

28. Direktīvā 2014/24 uzticamība šobrīd jau ir iekļauta kā minēto attiecību būtisks elements tieši saistībā ar smagiem profesionālās darbības pārkāpumiem. Saskaņā ar 101. apsvēruma pirmo daļu līgumslēdzējas iestādes var izslēgt “ekonomikas dalībniekus, kas izrādījušies neuzticami”. Šā apsvēruma otrajā daļā tiek aplūkota rīcība saistībā ar agrākiem līgumiem, kas “liek nopietni apšaubīt ekonomikas dalībnieka uzticamību”.

6 15. punkts.

7 Līgumsaistību neizpildes analīze varētu būt saistīta arī ar Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta c) apakšpunktā paredzēto izslēgšanas iemeslu (proti, ar profesionālo darbību saistīts smags pārkāpums). Tomēr es neapsriedīšu šo jautājumu.

8 2019. gada 7. marta secinājumi (C-41/18, EU:C:2019:183), 38.–45. punkts.

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (2004. gada 31. marts) par to, kā koordinēt būvdarbu valsts līgumu, piegādes valsts līgumu un pakalpojumu valsts līgumu slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūru (OV 2004, L 134, 114. lpp.).

10 Spriedumi, 2018. gada 20. marts, Komisija/Austrija (Valsts spiestuve) (C-187/16, EU:C:2018:194), 88. un 91. punkts; 2016. gada 14. decembris, *Connexion Taxi Services* (C-171/15, EU:C:2016:948), 28. punkts, un 2006. gada 9. februāris, *La Cascina* u.c. (C-226/04 un C-228/04, EU:C:2006:94), 21. punkts.

29. Nozīmība, kāda tiek piešķirta ekonomikas dalībnieka *uzticamībai*, izriet no dažiem Direktīvas 2014/24 57. panta punktiem (6. un 7. punkts), kuri tam ļauj veikt pasākumus, lai pierādītu savu uzticamību, lai gan pastāv kāds izslēgšanas iemesls. Šādi *uzticamības* elements iekļaujas izslēgšanas iemeslos, kuri ir saistīti ar kandidāta subjektīvajiem apstākļiem.

30. Taču saskaņā ar Direktīvas 2014/24 57. panta mērķi līgumslēdzējai iestādei vajadzētu palikt brīvai izvēlei izvērtēt šo elementu (kandidāta uzticamība), obligāti neņemot vērā citu publiskā sektora struktūru vērtējumu. Tikai un vienīgi līgumslēdzēju iestāžu ziņā ir izvērtēt to pārkāpumu tvērumu, kuru rezultātā ir notikusi tik nopietna līguma neizpilde, ka tā ir pamatojusi agrāka līguma izbeigšanu uzticības zaudēšanas dēļ.

31. Kā jau iepriekš ir minēts, Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunktā paredzētais izslēgšanas iemesls, piemērojot to šajā lietā, būtu pamatots, ja agrāka līguma izpildē ekonomikas dalībnieks ir pieļāvis būtiskus vai pastāvīgus trūkumus¹¹ saistībā ar kādas būtiskas prasības izpildi, kas izraisīja tā priekšlaicīgu izbeigšanu.

32. No šī formulējuma vispirms izriet, ka pretendenta izdarītajam pārkāpumam jābūt pietiekami smagam (“būtiskam”), lai no samērīguma principa viedokļa pamatotu līguma priekšlaicīgu izbeigšanu.

33. Dažu šīs tiesību normas valodu versiju salīdzinājums¹² parāda, ka šim izslēgšanas iemeslam ir nepieciešama kāda būtiska agrākā publiskā līgumā noteikta pienākuma neizpilde. Šāds pienākums var būt gan materiāls, gan procesuāls, jo nekas neliedz pastāvēt procesuāliem pienākumiem, kas tiek uzskatīti par būtiskiem publiska līguma izpildei¹³.

34. Lai izslēgšana būtu pamatota, nav pietiekami tikai ar vienpusēju agrāka publiska līguma izbeigšanu. Līgumslēdzējai iestādei būs papildu pienākums izvērtēt līgumslēdzējam savulaik inkriminēto neizpildi un pārbaudīt, vai tā atbilst Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta g) apakšpunkta prasībām.

35. Tiesai nav jāaizvieto iesniedzējtiesa nedz faktu izvērtēšanā, nedz neizpildes, ar kuru pamatota *Delta* izslēgšana, smaguma novērtēšanā. Tātad iesniedzējtiesai pašai ir jāizlemj, vai šajā lietā pašvaldības atpūtas celtnes būvdarbu apakšuzņēmuma līgumu noslēgšana bez atļaujas¹⁴ bija būtisks trūkums saistībā ar līguma izpildi starp UPA1 un Rimnikuvilčas pašvaldību.

36. Tomēr Tiesa var sniegt iesniedzējtiesai kādas derīgas norādes, lai tā pati varētu veikt izvērtēšanu.

37. Pirmkārt, būs jāizvērtē iepirkuma procedūras dokumenta saturs un tas, kādā apjomā ar to līgumslēdzējam konkrēti tika noteikts pienākums paziņot par savu nodomu noslēgt apakšuzņēmuma līgumu par kādu darbu daļu un prasīt tam līgumslēdzējas iestādes atļauju. Rumānijas valdība apgalvo, ka pastāvēja īpašas klauzulas, saskaņā ar kurām neviens apakšuzņēmējs nevarēja piedalīties līguma izpildē bez līgumslēdzējas iestādes piekrišanas¹⁵.

11 Šajā pantā ir izmantots daudzskaitlis, minot *trūkumus*. Tomēr es uzskatu, ka kritērijs ir vairāk kvalitatīvs nekā kvantitatīvs tādējādi, ka ar vienu būtisku trūkumu vien var pietikt, lai izraisītu izslēgšanu. Tiesas sēdē šo nostāju atbalstīja arī Komisija un Austrijas valdība. Direktīvas 2014/24 101. apsvērumā, sniedzot piemērus dažām “nozīmīgām nepilnībām”, kas tiek pieminētas, tiek izmantots vienskaitlis, lai atsauktos uz “piegāžu vai darbu neveikšanu” vai “neatbilstīgu rīcību, kas liek nopietni apšaubīt ekonomikas dalībnieka uzticamību”. Atkārtoti norādu, ka viss būs atkarīgs no pasākuma samērīguma ar rīcības smagumu.

12 Spāņu valodas versijā tiek izmantots termins *requisito de fondo* [pamatprasība], bet pārējo valodu versijas atsaucas drīzāk uz šīs prasības *būtiskumu*: piemēram, franču valodā (*obligation essentielle*); angļu valodā (*substantive requirement*); vācu valodā (*einer wesentlichen Anforderung*) un itāļu valodā (*requisito sostanziale*).

13 Apakšuzņēmēja dalības ļaunprātīga slēpšana, ko pretendents noklusējis, lai apietu līguma noteikumus, kas atspoguļo Direktīvas 2014/24 imperatīvās normas, lai arī tās ir acimredzami procesuālas, var radīt nopietnu kaitējumu un atkarībā no šī kaitējuma un krāpnieciskā nolūka esamības tikt uzskatīta par būtisku.

14 *Delta* apgalvo, ka īstenībā bija nevis apakšuzņēmuma attiecības, bet gan attiecības ar citu uzņēmumu saistībā ar pakalpojumu saņemšanu un materiālu piegādi. Iesniedzējtiesas nolēmums, kura faktu izklāstu ir jāpieņem Tiesai, šķiet, vadās no pieņēmuma, ka faktiski pastāvēja apakšuzņēmuma attiecības.

15 Tās rakstveida apsvērumu 17. punkts. Tiesas sēdē notika diskusijas par šīs klauzulas (nr. 23.6), kuras esamību *Delta* ir atzinusi, saturu.

38. Jāatceras, ka saskaņā ar Direktīvas 2014/24 71. panta 2. punktu “līgumslēdzējas iestādes iepirkuma procedūras dokumentos var lūgt, [...] lai pretendents savā piedāvājumā norādītu to, par kādu līguma daļu tas ir paredzējis slēgt apakšuzņēmuma līgumus ar trešām personām, un visus ierosinātos apakšuzņēmējus”. Tikai pēc šīs informācijas saņemšanas līgumslēdzēja iestāde varēs novērtēt, vai savukārt apakšuzņēmējs ir uzticams¹⁶.

39. Iepirkuma procedūras dokumenta klauzulai, ar ko tiek prasīta šī iepriekšējā paziņošana, tātad ir stabils juridiskais pamats Savienības tiesībās. Tās iekļaušana [dokumentā] turklāt atbilst Direktīvas 2014/24 mērķim attiecībā uz paziņošanas mehānismiem par nolūku noslēgt apakšuzņēmuma līgumus un par apakšuzņēmēju identitāti.

40. Kamēr Direktīva 2004/18 šajā nozīmē bija lakoniska¹⁷, jo tajā bija minēta tikai iespēja paredzēt noteikumus par apakšuzņēmuma līgumiem, lai veicinātu mazo un vidējo uzņēmumu iesaistīšanu valsts iepirkuma līgumu tirgū¹⁸, Direktīvā 2014/24 ir uzsvērts, kādēļ “pārredzamība apakšuzņēmēju ķēdē” ir tik svarīga.

41. Konkrētāk, Direktīvas 2014/24 preambulā ir paskaidrots, ka “tas sniedz līgumslēdzējām iestādēm informāciju par to, kas uz vietas viņu uzdevumā veic darbus būvlaukumā [...]. Būtu jāpaskaidro, ka prasītās informācijas sniegšana jebkurā gadījumā ir galvenā darbuzņēmēja atbildībā, un tā būs paredzēta, vai nu pamatojoties uz *īpašām klauzulām, ko katrai līgumslēdzējai iestādei vajadzētu iekļaut visās iepirkuma procedūrās*, vai pamatojoties uz pienākumiem, kurus dalībvalstis galvenajiem darbuzņēmējiem uzliktu, izmantojot vispārīgi piemērojamus noteikumus”¹⁹.

42. Raugoties tikai no normatīvā viedokļa, Direktīvas 2014/24 71. panta 6. punkta b) apakšpunktā ir paredzēts, ka “līgumslēdzējas iestādes [...] var pārbaudīt vai dalībvalstis var prasīt, lai tās pārbaudītu, vai pastāv iemesli apakšuzņēmējus izslēgt saskaņā ar 57. pantu”. Šādai pārbaudei pilnīgi loģiski ir nepieciešams, lai izraudzītais pretendents iepriekš būtu informējis šīs iestādes par to, ka ir iecerējis par kādu darbu daļu slēgt apakšuzņēmuma līgumu.

43. Ņemot vērā šo premisu, būs papildus jāpārbauda, vai pienākuma paziņot par apakšuzņēmēju neizpilde saskaņā ar iepirkuma procedūras dokumentiem izraisa līguma priekšlaicīgu izbeigšanu. Šādā gadījumā līgumslēdzējai iestādei, izbeidzot līgumu, būtu tikai “stingri jāievēro pašas noteiktie kritēriji” sprieduma *Connexion Taxi Services*²⁰ izpratnē.

44. Otrkārt, iesniedzējtiesai būs jāizvērtē, vai tieša izpilde, ko veiktu tikai izvēlētais līgumslēdzējs, bija *būtisks* pienākums līgumslēdzējas iestādes izvirzītā mērķa sasniegšanai. Pretējā gadījumā, proti, ja apakšuzņēmēju piesaiste saskaņā ar šo būvdarbu līgumu izrādītos iespējama, lai arī uz to attiecas pienākums par iepriekšēju paziņošanu un tai sekojoša administratīvā atļauja, būs jāizvērtē, vai minētā paziņojuma (un tādējādi atbilstošās atļaujas) neesamība bija tikai vienkārša administratīvā kļūda bez lielas nozīmes un to varēja novērst *a posteriori*²¹.

16 Direktīvas 2014/24 105. apsvēruma: “[...] būtu skaidri jānosaka, ka dalībvalstij vajadzētu būt iespējai paredzēt papildu pasākumus, piemēram, paplašinot pārredzamības pienākumu darbības jomu, [...] paredzot iespēju vai prasību, ka līgumslēdzējas iestādes pārbauda, vai apakšuzņēmēji nav nonākuši nevienā no situācijām, kuras būtu par pamatu tam, lai izslēgtu ekonomikas dalībniekus [...]”.

17 Salīdzinājums starp Direktīvā 2004/18 (25. pants) un Direktīvā 2014/24 (71. pants) iekļauto apakšuzņēmuma līgumu regulējumu atklāj, ka, ja tā ir norādīts iepirkuma procedūras dokumentos, būtībā saglabājas pienākums paziņot līgumslēdzējai iestādei, kāda darbu daļa tiks nodota apakšuzņēmējiem, kā arī ierosināto apakšuzņēmēju identitāti.

18 Direktīvas 2004/18 32. apsvēruma.

19 Direktīvas 2014/24 105. apsvēruma. Oriģinālajā tekstā slīpinājuma nav.

20 Spriedums, 2016. gada 14. decembris (C-171/15, EU:C:2016:948), 38. punkts un tajā minētā judikatūra.

21 Tā ir viena no iespējām, uz kurām norāda Komisija savos rakstveida apsvērumos (turklāt ir minētas citas iespējas, piemēram, ka UPA1 mērķis būtu bijis maldināt līgumslēdzēju iestādi par apakšuzņēmēja identitāti.

45. Treškārt, iesniedzējtiesa varēs izvērtēt, cik lielā mērā apakšuzņēmuma līgumu noslēgšana ietekmēja kādu svarīgu pašvaldības atpūtas centra būvdarbu daļu un vai apakšuzņēmēja iesaistišanās negatīvi ietekmēja šo darbu veikšanu²².

46. Šāda izvērtēšana būs būtiska, lai no samērīguma principa viedokļa²³ pārbaudītu izslēgšanas pasākumu. Ja ekonomikas dalībnieka, kas neizpildīja savus pienākumus saistībā ar pirmo līgumu, rīcība nesasniegta noteiktu būtiskuma līmeni (proti, ja tā būtu tikai *de minimis*), ir iespējams, ka tā izslēgšana no otrā līguma procedūras nesamērīguma dēļ būtu atzīstama par neatbilstošu.

47. Ceturtkārt, ja tiek konstatēts, ka pastāv šis izslēgšanas iemesls, Direktīvas 2014/24 57. panta 6. punkts (kas ir transponēts ar Likuma Nr. 98/2016 171. pantu) joprojām pieļauj, ka attiecīgais pretendents varētu iesniegt pierādījumus, lai pierādītu, ka pēc savas iepriekšējās rīcības ir apliecinājis uzticamību²⁴.

48. Visbeidzot *Delta* apgalvojums par nepabeigtām tiesvedībām par Rimnikuvilčas pašvaldības lēmumu, ar kuru tika izbeigts UPA1 līgums²⁵, pats par sevi neliedz piemērot šo izslēgšanas iemeslu. Kā es apgalvoju secinājumos lietā *Meca*²⁶, priekšlaicīgi izbeigta agrāka iepirkuma līguma apstrīdēšana tiesā nevar kļūt par šķērslī, kas liedz līgumslēdzējai iestādei veikt rīcības, kas to izraisīja, un no tās izrietošās pretendenta uzticamības vērtēšanu.

C. Par Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta h) apakšpunktā paredzēto izslēgšanas iemeslu

49. Starp Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta h) apakšpunktā norādītajiem gadījumiem, ar kuriem var tikt pamatota ekonomikas dalībnieka izslēgšana no publiskā iepirkuma procedūras, ir šādi:

- ka “bijis vainīgs tādas informācijas nopietnā sagrozīšanā, kas jāsniedz, lai pārbaudītu, vai nepastāv izslēgšanas iemesli un ir izpildīti atlases kritēriji”, un
- ka “nav atklājis šādu informāciju”²⁷.

50. Tiesa saskārās ar pirmo no šiem gadījumiem spriedumā *Esaprojekt*²⁸, interpretējot Direktīvas 2004/18 normu (t.i., 45. panta 2. punkta g) apakšpunktu), kas ar līdzīgu formulējumu ļāva izslēgt no publiskā iepirkuma ekonomikas dalībnieku, pamatojoties uz tā veiktiem sagrozītiem paziņojumiem līgumslēdzējai iestādei.

22 Rumānijas valdība uzskata, ka, lai arī iesniedzējtiesas nolēmumā nav precizēts, vai pastāvēja kādi trūkumi minētajā izpildē, atzinums [akts] par UPA1 atbildību būtu norāde, ka šādi trūkumi bija.

23 Direktīva 2014/24 atsaucas uz pasākuma samērīgumu, tostarp saistībā ar obligātiem izslēgšanas iemesliem, piemēram, tādiem, kas attiecas uz nodokļu maksājumu vai sociālā nodrošinājuma iemaksu maksājumu neizpildi (57. panta 3. punkta otrā daļa).

24 Iesniedzējtiesas nolēmuma 21. punktā ir noteikts, ka UPA2 “atsaukusies tikai uz izmeklēšanas akta prettiesiskuma pamatiem, nepievienojot pierādījumus, kas pierādītu tās uzticamību [...]”. Tiesas sēdē *Delta* neminēja, ka būtu veikusi uz savas rīcības “pašattīrīšanos” vērstos korektīvos pasākumus, lai atgūtu uzticamību (tā tikai norādīja, ka iepriekš mēģināja novērst trūkumu, kas izpaudās kā nepaziņošana par apakšuzņēmuma līgumu).

25 Iesniedzējtiesas nolēmuma 12. punktā ir minēta šī *lis pendens*.

26 C-41/18, EU:C:2019:183.

27 Lai arī dažādās valodu versijas, ko esmu apskatījis, atšķiras tajā, vai tiek izmantoti apstiprinoši vai noliedzīgi darbības vārdi (itāliešu valodā *non ha trasmesso*; angļu valodā *has withheld*; franču valodā *a caché*; vācu valodā *zurückgehalten*; portugāļu valodā *tiver retido*; rumāņu valodā *nu a divulgat*), es uzskatu, ka būtībā tās visas raksturo vienu un to pašu rīcību.

28 Spriedums, 2017. gada 4. maijs (C-387/14, EU:C:2017:338).

51. Minētajā spriedumā tika atzīts, ka nebija nepieciešams, lai sagrozītais paziņojums būtu veikts tieši, pietiekot ar “pietiekami smagu nolaidību, proti, nolaidību, kas var izšķiroši ietekmēt lēmumus par publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu, izslēgšanu vai iekļaušanu publiskajā līgumā [izslēgšanu, atlasī vai publiskā līguma slēgšanas tiesību piešķiršanu]”. Tā kā minētajā lietā pastāvēja šādi apstākļi, ekonomikas dalībnieks varēja tikt uzskatīts par “vainīgu nopietnā [sagrozīšanā]”, kas attaisnoja “līgumslēdzējas iestādes lēmumu izslēgt minēto komersantu no attiecīgā publiskā līguma”²⁹.

52. Otrais gadījums tika aplūkots spriedumā *Impresa di Costruzioni Ing. E. Mantovani un Guerrato*³⁰, atsaucoties uz attiecīgo Direktīvas 2004/18 normu³¹. Minētajā lietā pretendents savā piedāvājumā bija noklusējis par tā vadītāja notiesājošu spriedumu par vairākiem pārkāpumiem. Tiesa uzskatīja, ka šis apstākļis bija pietiekams, lai izslēgtu pretendentu no iepirkuma procedūras³².

53. Lai arī no Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta h) apakšpunkta teksta varētu šķist, ka “smagums” ir prasība tikai attiecībā uz sagrozītas informācijas sniegšanu, bet ne attiecībā uz informācijas neatklāšanu, es tā neuzskatu. Gan tad, ja tā ir aktīva rīcība (sagrozīšana), gan tad, ja tā ir bezdarbība (slēpšana), būtiski ir tas, ka sagrozīti sniegtai informācijai vai slēptai informācijai ir ietekme uz lēmumu, ko pieņem līgumslēdzēja iestāde. Es uzskatu, ka jau atkal runa ir par samērīguma principa sekām.

54. Aplūkojamajā lūgumā sniegt prejudiciālu nolēmumu, kā jau minēju, iesniedzējtiesa atšķirībā no līgumslēdzējas iestādes³³ nepievērsās izslēgšanas iemeslam, ko es analizēju. Proti, tā kā *Delta* nepaziņoja *CNAIR*, ka tās agrāks publiskais līgums tika izbeigts, pamatojoties uz klauzulas par apakšuzņēmējiem neizpildi, šī iestāde izlēma piemērot (kopā ar iepriekšējā punktā jau apskatīto izslēgšanas iemeslu) Likuma Nr. 98/2016 167. panta 1. punktu, proti, valsts tiesību normu, kas atspoguļo Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta h) apakšpunktu.

55. Šajā kontekstā, ja iesniedzējtiesa uzskatīs par lietderīgu izskatīt otro izslēgšanas iemeslu, ko ir piemērojusi *CNAIR*, būs jāņem vērā konkrētie apstākļi, kādos notika informācijas noklusēšana, kā arī šīs rīcības smagums.

56. Konkrētāk, lai izvērtētu pārkāpuma, kas izpaudās kā līgumslēdzējai iestādei sniedzamās informācijas slēpšana, smagumu, nepietiks ar konstatēšanu, ka pretendents noklusēja par iespējamo izslēgšanas iemeslu. Papildus būs nepieciešams izvērtēt noklusētās informācijas svarīgumu.

57. Tādā lietā, kāda ir šajā gadījumā, kad ir notikusi oficiāli paziņota līguma iepriekšēja izbeigšana³⁴, saskaņā ar lojalitātes principu *Delta* bija pienākums paziņot šo objektīvo faktu līgumslēdzējai iestādei jau pašā sākumā un sniegt tai informāciju, ko uzskata par būtisku, lai pierādītu, ka, pēc tās domām, nepastāvēja pienākumu neizpilde vai ka tā bija maznozīmīga³⁵.

58. Katrā ziņā valsts tiesai būs jāizvērtē tiesvedības faktiskie apstākļi, lai, ņemot vērā samērīguma principu, izlemtu, vai pretendenta izslēgšana viena vai otra iemesla dēļ bija pietiekami pamatota.

29 Turpat, 71. un 77. punkts.

30 Spriedums, 2017. gada 20. decembris (C-178/16, EU:C:2017:1000).

31 Saskaņā ar Direktīvas 2004/18 45. panta 2. punkta g) apakšpunktu “dalību līgumā var atteikt tādām komersantam, kas [...] nav sniedzis šādu informāciju, [kas prasīta saskaņā ar šo iedaļu]”.

32 2017. gada 20. decembra spriedums (C-178/16, EU:C:2017:1000), 48. punkts: “Līdz ar to tas, ka līgumslēdzēja iestāde nav tikusi informēta par bijušā vadītāja kriminālsodāmo rīcību, tādējādi var būt apstākļi, kas atbilstoši šai tiesību normai ļauj izslēgt pretendentu no dalības publiskā iepirkuma procedūrā”.

33 Tiesas sēdē Komisija norādīja uz iespējamību, ka 57. panta 4. punkta h) apakšpunkts varētu pamatot izslēgšanu.

34 Austrijas valdība tiesas sēdē uzsvēra, ka publiska līguma priekšlaicīga izbeigšana ir faktors, kura nozīme nevar tikt novērtēta par zemu un kas noteikti ir uzsverams turpmākajās līguma slēgšanas tiesību piešķiršanas procedūrās.

35 Tiesas sēdē *Delta* atzina, ka tā neizklāstīja šo jautājumu Eiropas vienotajā iepirkuma procedūras dokumentā, apgalvojot, ka veidlapā nav vietas piezīmēm. Tomēr, ja tā vēlējas paskaidrot līguma izbeigšanas nianšes, nekas tai neliedza iesniegt atsevišķu dokumentu ar šiem paskaidrojumiem.

V. Secinājumi

59. Ņemot vērā iepriekš minētos apsvērumus, iesaku Tiesai atbildēt uz *Curtea de Apel București* (Bukarestes apelācijas tiesa, Rumānija) uzdoto prejudiciālo jautājumu šādi:

- 1) Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvas 2014/24/ES (2014. gada 26. februāris) par publisko iepirkumu un ar ko atceļ Direktīvu 2004/18/EK, 57. panta 4. punkta g) apakšpunkts ir jāinterpretē tādējādi, ka:
 - līgumslēdzējai iestādei principā ir tiesības izslēgt no būvdarbu publiskā iepirkuma procedūras ekonomikas dalībnieku, attiecībā uz kuru ir lemts par agrāka publiska līguma priekšlaicīgu izbeigšanu, kas bija pamatota ar to, ka tas neizpildīja klauzulu, ar kuru tam bija noteikts pienākums paziņot – atbilstošas atļaujas saņemšanas nolūkā – par šo būvdarbu daļas piešķiršanu apakšuzņēmējam;
 - valsts tiesai, ņemot vērā lietas konkrētos apstākļus un piemērojot samērīguma principu, ir jāizlemj, vai (pirmā) publiskā līguma priekšlaicīga izbeigšana ir notikusi tādēļ, ka saistībā ar kādas būtiskas, minētā līguma ietvaros izvirzītās prasības izpildi ir ticis pieļauts būtisks trūkums, kas bija pietiekams, lai izslēgtu ekonomikas dalībnieku no (otrā) līguma iepirkuma procedūras.
- 2) Direktīvas 2014/24 57. panta 4. punkta h) apakšpunkts neliedz līgumslēdzējai iestādei izslēgt no (otrā) publiskā līguma iepirkuma procedūras pretendentu, kas tai ir slēpis agrāka līguma priekšlaicīgu izbeigšanu, kas bija pamatota uz to, ka pastāvēja būtiski trūkumi saistībā ar kādas būtiskas, minētā pirmā līguma ietvaros izvirzītās prasības izpildi. Valsts tiesai, ņemot vērā samērīguma principu, ir jāizvērtē pārkāpuma, kas izpaudās kā informācijas slēpšana, smagums.